

PROTEIIN C PLASMAS

Lühend	P-PC																								
Mõiste	Proteiin C (PC) on füsioloogiline antikoagulant. PC on vitamiin K-sõltuv glükoproteiin, mis sünteesitakse maksas. Plasmas esineb ta inaktiivse vormina. PC aktivatsioonis osalevad trombiin-trombomoduliini kompleks, fosfolipiidid, Ca ²⁺ . Aktiveeritud proteiin C (APC) inhibeerib FVa ja FVIIIa aktiivsust plasmas. Protsessis osaleb kofaktorina proteiin S. Proteiin C vaegusega kaasneb suurenenud tromboosirisk.																								
Näidustused	<ul style="list-style-type: none"> ▪ trombofiiliate diferentsiaaldiagnostika ▪ proteiin C defitsiidi diagnostika 																								
Proovivõtu vahendid	Naatriumtsitraadiga (9NC) katsuti Hüperkoagulatsiooni uuringuteks (P-PC, P-fPS, P-APC-R, P-LA) tuleb veri võtta eraldi katsutisse (2. katsutisse). NB! Katsuti peab olema verega täitunud katsutil oleva märgini.																								
Materjali säilivus ja transport	Veri transportida laborisse esimesel võimalusel 1 tunni jooksul. Veri: 15–25 °C 1 tund (avamata, tsentrifuugimata katsutis) Plasma (trombotsüütidevaene): 15–25 °C 8 tundi, –20 °C 1 kuu Proovimaterjal tuleb 1 tunni jooksul tsentrifuugida ja plasma eraldada.																								
Teostamise aeg ja koht	1 kord nädalas, laboratoorse hematoloogia labor, Ravi 18																								
Mõõtmismeetod	Fotomeetria																								
Referentsvahemikud	<table style="margin-left: 20px;"> <tr> <td>Täiskasvanud:</td> <td>≥ 18 a:</td> <td>70–140</td> <td>%</td> </tr> <tr> <td>Lapsed:</td> <td>11a–<18 a:</td> <td>70–131</td> <td>%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>6a–<11 a:</td> <td>75–120</td> <td>%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>1a–<6 a:</td> <td>71–125</td> <td>%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>7 k – <1a:</td> <td>59–103</td> <td>%</td> </tr> <tr> <td></td> <td>1 k – <7 k:</td> <td>43–102</td> <td>%</td> </tr> </table> <p>Proteiin C hulk väheneb ema veres raseduse ajal vähesel määral</p>	Täiskasvanud:	≥ 18 a:	70–140	%	Lapsed:	11a–<18 a:	70–131	%		6a–<11 a:	75–120	%		1a–<6 a:	71–125	%		7 k – <1a:	59–103	%		1 k – <7 k:	43–102	%
Täiskasvanud:	≥ 18 a:	70–140	%																						
Lapsed:	11a–<18 a:	70–131	%																						
	6a–<11 a:	75–120	%																						
	1a–<6 a:	71–125	%																						
	7 k – <1a:	59–103	%																						
	1 k – <7 k:	43–102	%																						
Tõlgendus	<p>P-PC ↓</p> <p>Suurenenud tromboosioht</p> <p>Kaasasündinud proteiin C defitsiit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ I tüüp: PC kvantitatiivne defitsiit ▪ II tüüp: PC funktsionaalne puudulikkus <p>Omandatud proteiin C defitsiitsiit:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ raskekujulised infektsioonid ja sepsis (sh meningokokiline septitseemia) ▪ DIK-sündroom ▪ ägeda respiratoorse distressi sündroom ▪ akuutne tromboos ▪ maksahaigused ▪ pahaloomulised kasvajad ▪ luuüdi transplantatsiooni järgselt (võimalik PC vastaste autoantikehade teke) ▪ vitamiin K defitsiit ja varfariinravi ▪ kemoteraapia (sh L-asparaginaas) ▪ peroraalsete kontratseptiivide kasutamine ▪ raseduse ajal langeb PC tase ema veres vähesel määral <p>Segavad tegurid: katsuti vale täitumine verega, hemolüüs, lipeemia, ikterus, massiivse tromboosi äge faas, oraalsete kontratseptiivikumide kasutamine, marevanravi. Uuringuks on vajalik ravivaba periood vähemalt 1 kuu.</p>																								
Konsultatsioon	Ellind Lind, Natalja Juhanson																								
HK hinnakirja koodid	66308																								

Kirjandus	<ol style="list-style-type: none">1. Lewis SM, Bain JB, Bates I (2002) Practical Haematology, 9 Edition, Churchill Livingstone: 393, 398–3992. Insert Berichrome Protein C. Siemens, 2017-013. Inge M Appel and Martina Böhm-Weigert. Development of Coagulation Parameters during Childhood and Puberty. Siemens, Answer for Life 20134. BD Life Sciences Preanalytical Systems. Product Cataloge BD (January 2018) lk. 11, https://www.bd.com/resource.aspx?IDX=34369
Koostaja	Ellind Lind